

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	1
GİRİŞ	4
I. ARAŞTIRMANIN MOTİVASYONU	4
II. ARAŞTIRMANIN SORULARI	12
III. LİTERATÜR TARAMASI	13
IV. YAKLAŞIM.....	16
A. Seçilen Sistemler	16
B. Yöntem	18
C. Kaynaklar	19
V. ÇALIŞMANIN YAPISI.....	21

BİRİNCİ BÖLÜM

KANUN VE KANUNİLİK KAVRAMLARI

I. TERMİNOLOJİ: KANUN VE YASA	23
II. KANUN NUMARALARI VE SAYILARI.....	28
III. DOKTRİNDEKİ ANALİTİK ÇÖZÜMLEMELERDE KANUN TÜRLERİ.....	32
A. Genel Kanun ve Özel Kanun.....	33
B. Sürekli Kanun - Süreli Kanun	34
C. Temel Kanun - Temel Olmayan Kanun	35
1. Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda “Temel Kanun” Kavramı	36
2. Türkçe Literatürde Temel Kanun	39
3. Ulusal Kaynaklarda Temel Kanun	41
a. Temel Kanun Kavramının Tanımı ve TBMM İhtüzüğü	42
b. Temel Kanun Kavramının Tanımlanması	43
Ç. Kod Kanun - Çerçeve (Taşyıcı) Kanun.....	46
D. Torba Kanun - Tek Amaçlı Kanun	48
E. Nitelikli Çoğunluk Kaydına Tabi Olan/Olmayan Kanunlar.....	52
F. Anayasaya Aykırılığı İleri Sürülen/Sürülemeyen Kanunlar.....	53
1. İnkılap Kanunları	54
2. İnkılap Kanunlarına Dönük Tartışmalı Ögeler	57
G. Karşılaştırmalı Anayasa Hukukundaki Diğer Ayrımlar.....	66
1. Süper Kanun	68
2. Sembolik Kanun	70
3. Deneysel Kanun.....	71

III. KANUNUNİLİK VE İLKESEL DAYANAKLARI	72
A. <i>Demokratik Devlet İlkesinin Uzantısı Olarak Kanunilik</i>	78
B. <i>Hukuk Devleti İlkesinin Uzantısı Olarak Kanunilik</i>	79
C. <i>Sözleşme’de Kanunilik İlkesinin Dayanağı</i>	81
Ç. <i>Türkiye’de Kanunilik İlkesinin Anayasal Dayanağı</i>	82
IV. KANUN KOYMA SÜRECİ	84
A. <i>Kanun Koymanın Tarihsel Kökleri</i>	85
B. <i>Kanunun Önerilmesi</i>	87
1. <i>Kanun Teklif Etme Yetkisinin “Yatay Erkler Ayrılığı” Bağlamında Paylaşımı</i>	90
a. <i>Yasama Organındaki Milletvekilleri Dışındaki Özneler</i>	91
b. <i>Devlet Başkanları</i>	91
c. <i>Yargı Organları</i>	93
2. <i>Kanun Teklif Etme Yetkisinin “Düşey Erkler Ayrılığı” Bağlamında Paylaşımı</i>	94
3. <i>Kanun Teklif Etme Yetkisinin “Sosyal Erkler Ayrılığı” Bağlamında Paylaşımı</i>	96
C. <i>Kanun Tasarısı Hakkında Görüş Alınması</i>	100
1. <i>Parlamento Bünyesindeki Kurul ve Komisyonlarda Görüşme</i>	101
2. <i>Yargısal Organlardan Görüş Alma</i>	105
3. <i>Halktan Görüş Alma</i>	106
Ç. <i>Kanun Tasarısının Parlamentoda Görüşülmesi</i>	107
D. <i>Kanunun Kabul Edilmesi (Kabul Oranları)</i>	109
E. <i>Kanunun İsdar Edilmesi</i>	111
IV. KANUNİLİK KONUSUNDAKİ BAZI TARTIŞMALI SORUNLAR	115
A. <i>İdarenin Açıklamalarının Kanuna Dayanması Sorunu</i>	115
B. <i>İdarenin Hak ve Özgürlükler Lehine Tasarruflarının Kanuna Dayanması Sorunu</i>	123
C. <i>Esaslı Noktaların Kanunla Düzenlenmesi Sorunu</i>	127
1. <i>Esaslılık Teorisi</i>	127
a. <i>Esaslılık Teorisinin Uygulamasına İlişkin Örnekler</i>	129
b. <i>Esaslılık Teorisine İlişkin Eleştiriler</i>	133
2. <i>Esaslılık Teorisinin AYM İçtihadındaki Yeri</i>	135
Ç. <i>Yasama Yetkisinin Genelliğinin Belirlenmesi Sorunu</i>	138

1. Düzenleme Alanının Konu İtibarıyla Sınırlandırılmaması	138
2. Diğer Erklere Bırakılmış Mahfuz Bir Alan Bulunmaması	141
3. Yasama Organının Bir Konuyu Dilediği Ölçüde Ayrıntılı Düzenleme Olanığı	142
<i>D. Olağanüstü Hâllerde Kanunilik Sorunu</i>	<i>144</i>
1. Milletlerarası Hukuktan Doğan Yükümlülükler Yönünden Kanunilik	145
2. OHAL CBK'larının Üretim Sürecinde Kanunilik	151
<i>E. CBK ve Kanun İlişkisi Sorunu</i>	<i>157</i>
1. Karşılaştırmalı Anayasa Hukukunda Devlet Başkanlarının Düzenleme Yetkisi	158
2. CBK'ların Normlar Hiyerarşisindeki Yeri	165
3. CBK'ların Kapsamı ve Sınırları	168
a. Kural 1: CBK oile Cumhurbaşkanlığının İdari Düzenleyici İşlemleri Farklıdır	168
b. Kural 2: CBK ile Cumhurbaşkanı Kararları Farklıdır	170
c. Kural 3: Yürütme Yetkisine İlişkin Konularda Çıkarılır	173
(1) "Yürütme Yetkisi ve Görevi" İfadesine Dayanarak Anlam Verme	174
(2) Erklere Arasındaki İlişkiye Dayanan Anlam	175
ç. Kural 4: Kanunla Yetkilendirmeye Gerek Yoktur	178
(1) Münhasırlık Savı	182
(2) Geçiş Dönemi Savı	184
(3) Kural-İstisna İlişkisi Savı	185
(4) Kanun ve Kararname Alanlarının Sınırlarına Dair Bir Tartışma: Üst Düzey Kademe Yöneticileri	187
d. Kural 5: Kanunda Açıkça Düzenlenen Konularda Düzenleme Yasaktır	194
1. Kuralın Kapsamı	194
2. Kuralın İstisnası	196
e. Kural 6: Münhasır Kanun Alanına Girmek Yasaktır	197
f. Kural 7: Negatif Statü Haklarını Düzenleme Yasaktır	198
1. Kuralın Kapsamı	199
2. Kuralın İstisnası	200

g. Kural 8: Bütün Temel Haklar Yönünden Sınırlama Yasaktır . 200	
1. Kuralın Kapsamı	201
2. Kuralın İstisnası	201
ğ. Ara Değerlendirme	202
4. Anayasa'da Münhasır Bir CBK Alanı Var Mı?	202
5. CBK'ların Hükümsüz Hâle Gelmesinin Sonuçları.....	212
F. Uluslararası Hukuk ile Kanunların Arasındaki İlişki Sorunu	214
1. Uluslararası Antlaşmaların Anayasal Değeri.....	218
2. Antlaşma Yapma Usulü	222
3. Antlaşma Onaylama Usulü.....	225
4. Antlaşmaların Resmî Gazete'de Yayımlanma Usulü	226
5. Antlaşmaya Yürürlük Kazandırma Usulü	227
6. Tekçi ve İkici Görüşler	229
7. Türkiye'de Hangi Görüş Geçerlidir?	231
8. "Usulüne Göre Yürürlüğe Girmiş Milletlerarası Andlaşmalar Kanun Hükmündedir" Kuralının Anlamı	236
a. Usulüne Göre Yürürlüğe Girmek	236
b. Kanun Hükmünde Olmak.....	238
9. Uluslararası Antlaşmalar ile Kanunların Çatışması.....	243
a. Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Olmayan Uluslararası Antlaşmalar ile Kanunların Çatışması.....	243
b. Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Uluslararası Antlaşmalar ile Kanunların Çatışması	245
10. Uluslararası Mahkeme Kararları ile Kanunların Çatışması	248
11. Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Uluslararası Antlaşma ile Anayasa Çatışması.....	253
12. Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin İki Uluslararası Antlaşmanın Çatışması	254
13. İnkılap Kanunları ve Uluslararası Antlaşma Çatışması	256
14. İdarenin Düzenleyici İşlemleri ve Uluslararası Antlaşma Çatışması	256
G. Anayasallık ve Kanunilik Denetiminde Muğlak Sınırlar: 4'üncü Yargı Yeri Doktrini	256

İKİNCİ BÖLÜM

KANUN KAVRAMININ ANLAMI: ŞEKLİ VE MADDİ ANLAMLAR

I. ŞEKLİ VE MADDİ ANLAMDA KANUN AYRIMI	273
A. <i>Ayrımın Klasik Kamu Hukuku Doktrinindeki Kökenleri</i>	<i>273</i>
1. Paul Laband'ın Yaklaşımı	275
2. Georg Jellinek'in Yaklaşımı.....	278
3. Gerhard Anschütz'ün Yaklaşımı	279
4. Weimar Dönemi Hukukçularının Yaklaşımı.....	280
B. <i>Nazizm Sonrası Dönem ve Ayrımın Günümüzde Kazandığı Anlam .</i>	<i>281</i>
C. <i>Ayrımın Türkçe Literatürdeki Karşılığı</i>	<i>2877</i>
II. ŞEKLİ ANLAMDA KANUN.....	298
A. <i>İHAM Uygulaması</i>	<i>298</i>
1. Uluslararası İnsan Hakları Hukuku	298
2. Sözleşme Metninde “Kanun”	301
3. “Law”, “Loi” Kavramlarına Öğretide Verilen Anlam	307
4. Strazburg Organlarının Konuyla İlgili İlke Kararları.....	310
a. Parlamento'nun Koyduğu Kanunlar	314
b. Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri	320
(1) Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnameleri	321
(2) Kanun Hükmünde Kararnameler.....	322
(3) Fermanlar.....	324
(4) Tüzük ve Daha Düşük Seviyedeki Düzenlemeler.....	324
c. Yargısal Kararlar	327
ç. Uluslararası Sözleşmeler	331
d. Yazılı Olmayan Kurallar	335
B. <i>AYM Uygulaması</i>	<i>335</i>
1. Parlamento Tarafından Çıkarılan Kanunlar ve Kararlar	
Konusundaki Yaklaşım	336
a. Kanunlar	336
b. Parlamento Kararları.....	338
(1) Temel Haklarla İlgili Olmayan Parlamento Kararları.....	340

(a) Temel Haklarla İlgili Parlamento Kararları	342
(b) OHAL Kararlarının Onaylanması Kararları	342
(c) Savaş Hâli İlanı ve TSK'nın Kullanılmasına İzin Verme Kararı.....	347
2. Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri Konusundaki Yaklaşım	351
a. Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnameleri	351
b. Kanun Hükmünde Kararnameler	355
c. Nizamnameler ve Kanun-u Muvakkatlar	360
ç. Tüzük ve Daha Düşük Seviyedeki Düzenlemeler.....	361
3. Yargıç Hukuku Konusundaki Yaklaşım	361
4. Uluslararası Sözleşmeler Konusundaki Yaklaşım	362
a. Usulüne Göre Yürürlüğe Konmamış Uluslararası Antlaşmalar ve Denetim	362
b. Uygun Bulma Kanunu ve Denetim.....	365
c. Uluslararası Sözleşmeler ve “Eylemli Anayasa Değişikliği”	366
ç. Uluslararası Sözleşmelerin Uygulanması ve Denetim	368
d. Uluslararası Sözleşmeler ve Zımnî İlga	368
e. Uluslararası Sözleşmelerin Arasında Çatışma Çıkması	371
III. MADDİ ANLAMDA KANUN.....	374
A. Ulaşılabilirlik.....	376
1. İHAM Uygulamasında Ulaşılabilirlik.....	378
2. AYM Uygulamasında Ulaşılabilirlik	382
a. Resmî Gazete’de Yayım Sistemi	385
b. Sistemin Ulaşılabilirlik Yönünden Değerlendirilmesi	394
(1) Gizli Normlar Sorunu.....	394
(2) Adsız Düzenleyici İşlemlerin Yayınlanmaması Sorunu..	398
(3) CBK’ların Yayınlanmaması Sorunu	402
(4) Yargı Kararlarının Yayınlanmaması Sorunu	404
B. Öngörülebilirlik	407
1. Genel Bilgiler	408
a. İHAM İçtihadında Öngörülebilirlik.....	408
b. AYM İçtihadında Öngörülebilirlik	415
2. Kanunu Öngörülebilir Hale Getiren Faktörler.....	426
a. İHAM İçtihadı	426

(1) Yasama Pratikleri: Hazırlık Çalışmaları	426
(2) Yürütme Pratikleri : Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri..	427
(3) Yargı Pratikleri: İçtihatlar	429
b. AYM İçtihadı.....	432
(1) Yasama Pratikleri: Hazırlık Çalışmaları	432
(2) Yürütme Pratikleri: Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri...	434
(3) Yargı Pratikleri: İçtihatlar	434
3. Kanunu Öngörülebilir Olmaktan Çıkaran Faktörler	438
a. İHAM İçtihadı	438
(1) Yürütmeye Geniş Takdir Alanı Bırakılması	438
(2) Anlamı Muğlak Kavramlara Yer Verilmesi	445
(3) İçtihatla Zayıflık	453
(4) İçtihatla Belirsizlik	456
(5) İçtihatla İstikrarsızlık	461
(5) İçtihatla Gereksizlik	463
(6) Suç ve Cezalarda Geniş Yorum ve Kıyas	466
b. AYM İçtihadı	473
(1) Yürütmeye Geniş Takdir Alanı Bırakılması	474
(2) Anlamı Belirli Olmayan Kavramlara Yer Verilmesi	477
(a) Belirlilik İlkesine Aykırı Suç ve Ceza Hükümleri	478
(b) Belirli Bulunan Suç ve Ceza Hükümleri	484
(3) Kanunun Sözüde veya İçtihatla Çelişki	488
(a) İçtihatla Belirsizlik	490
(b) İçtihatla İstikrarsızlık	493
(c) İçtihatla Gereksizlik	494
(ç) Farklı Yargı Kollarının Farklı Yorumları	495
(4) Suç ve Cezalarda Geniş Yorum ve Kıyas	496
(5) Kanun Hükümünün Uygulanmamasında Keyflik	497
4. Düşük ve Yüksek Öngörülebilirlik Standartları	500
a. Düşük Öngörülebilirlik Standardı Uygulanan Alanlar	500
(1) Anayasal Hükümler	501
(2) Güvenlik Soruşturmaları	506
(3) Disiplin Hukuku	511
(4) Genç Hukuk Dalları	525

(5) Ahlaksal Konularla Bağlantılı Terimler	526
b. Yüksek Öngörülebilirlik Standardı Uygulanan Alanlar	531
(1) Siyasi Partilerin Mali Denetimi	531
(2) İletişimin Dinlenmesi Tedbiri	539
(a) İletişimin Dinlenmesi Kriterleri	540
(b) AYM ve İletişimin Dinlenmesi	548
(3) Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Tedbiri	557
(a) Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Kriterleri	557
(b) AYM ve Kişisel Verilerin Kaydedilmesi	559
5. Kanun Hükümünün Keyfi Olarak Uygulanmaması	569
6. Sistem Değişikliği Yaşayan Ülkelerde Geçiş Dönemi Sorunları .	570
C. Keyfiliğe Karşı Koruyucular	571
Ç. Genellik	577
1. İHAM Yönünden Genellik	577
2. FAYM Yönünden Genellik.....	579
a. Tek Olay Kanunları (Einzelfallgesetzen)	581
b. Tedbir Kanunları (Maßnahmegesetzen)	585
3. AYM Yönünden Genellik	589
a. Kanunda “Belli” Kişilerin İsimlerine Yer Verilmesi.....	592
(1) “Vatan Hizmeti Tertibinden Aylık Alanlar” Kararı	592
(2) “D. Gezmiş ve Arkadaşlarının Ölüm Cezasının İnfazı” Kararı.....	593
(3) “Onbirinci Cumhurbaşkanı’nın Görev Süresi” Kararı	594
b. Kanunda “Belli” Bir Statüyle İlgili Düzenleme Yapılması	595
(1) “Futbol Federasyonu Başkanlığı” Kararı.....	596
(2) “Kamu İhale Kurumu Üyelerinin Görev Süresi” Kararı....	597
(3) “MİT Müsteşarı’nın Soruşturma İzni” Kararı	598
c. İHAM’ın Yaklaşımının AYM İçtihadına Aktarımı	601

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**KANUNLARIN YÜRÜRLÜĞÜ: GERİYE YÜRÜMEZLİK KURALI**

I. TERMİNOLOJİ	604
II. GERİYE YÜRÜMEZLİK KURALININ HUKUK DÜZENİNDEKİ DAYANAĞI	609
A. <i>İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi</i>	610
B. <i>Almanya</i>	612
C. <i>Türkiye</i>	616
III. KANUNLARIN SUÇ VE CEZALAR DIŞINDA GERİYE YÜRÜMEZLİĞİ İLKESİNİN İÇERİĞİ VE SINIRLARI	619
A. <i>İHAM ve Almanya Uygulamalarında Kuralın Genel Uygulaması</i>	620
1. Normların Geriye Yürümesi.....	622
a. Gerçek Geriye Yürüme	622
b. Gerçek Geriye Yürümenin İstisnaları	624
(1) Öngörülebilirlik İstisnası	624
(2) Belirsizlik İstisnası	627
(3) Önemsizlik İstisnası	629
(4) Zorlayıcı Kamu Yararı İstisnası.....	630
c. Gerçek Olmayan Geriye Yürüme	633
d. Gerçek Olmayan Geriye Yürümeye İlişkin Değerlendirme Yöntemleri.....	642
(1) Konrad Hesse'nin Pratik Uyuşum Yöntemi	642
(2) Robert Alexy'nin Ağırlık Formülü	644
(3) Eşitlik Testi: “Keyfilik Formülü” ve “Yeni Formül”	651
2. İçtihatların Geriye Yürümesi.....	654
(a) Alman Anayasa Hukukunda İçtihatların Geriye Yürümesi ..	654
(b) İHAM Kararlarında İçtihatların Geriye Yürümesi.....	662
B. <i>AYM Kararlarında Kuralın Genel Uygulaması</i>	665
1. Gerçek Geriye Yürüme	666
(a) AYM İçtihatlarındaki Gerçek Geriye Yürüme Örnekleri	668
(1) Mülkiyet Hakkı Örnekleri	668
(2) Adil Yargılanma Hakkı Örnekleri	674
(3) Serbest Seçim Hakkı Örnekleri	676

(b) AYM İctihatlarındaki Gerçek Geriye Yürümenin İstisnaları	677
(1) Kamu Yararının Geriye Yürümeği Gerektirmesi	679
(2) Kişilere Geriye Yürür Şekilde Yeni Bir Hak Getirilmesi	681
(3) Kişilerin Yükümlülüklerinin Geriye Yürür Şekilde Kaldırılması	683
2. Gerçek Olmayan Geriye Yürüme	684
a. AYM İctihatlarındaki Gerçek Olmayan Geriye Yürüme Örnekleri	686
b. Tartışmalı Bir “Gerçek Olmayan Geriye Yürüme” Örneği: On Birinci Cumhurbaşkanı’nın Görev Süresi Vakası	695
c. İctihatların Geriye Yürümesi	701
III. KANUNLARIN SUÇ VE CEZALARDA GERİYE YÜRÜMEZLİĞİ İLKESİNİN İÇERİĞİ VE SINIRLARI	702
A. İHAM Kararlarında Suç ve Cezaların Aleyhe Geriye Yürümezliği	708
1. İHAM’ın Suç ve Ceza Kavramlarına Verdiği Anlam	708
a. Suç Kavramının İHAM’taki Anlamı	710
(1) Ceza Hukuku Alanında Düzenlenme Kriteri	711
(2) Herkese Uygulanma Kriteri	712
(3) Yaptırımın Ağırlığı Kriteri	716
b. Ceza Kavramının Sözleşme’deki Anlamı	718
(1) İlkesel Tespitler	718
(2) Ceza Kavramı İçinde Görülmeyen Tedbir Örnekleri	722
c. Uluslararası Ceza Hukukundaki Suç ve Cezalar	727
2. İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Suç ve Cezaların Geriye Yürümezliği Kuralının Kapsamı	728
a. Geriye Yürüyen Suç ve Ceza Kanunu Çıkarma Yasağı	729
b. Geriye Yürüyen Suç ve Ceza Kanunu Uygulama Yasağı	731
c. Ceza Usulünde Geriye Yürümezlik Kuralı ve Zamanaşımı Sorunu	736
d. Suç ve Cezalara İlişkin Geriye Yürüyen İctihat Değişikliği Sorunu	741
3. Suç ve Cezaların Geriye Yürümezliği Kuralının İstisnaları	747
a. Almanya Örneği: Radbruch Formülü	748
(1) Radbruch Formülünün İçeriği ve İctihattaki Yeri	749

(2) Radbruch Formülüne Yönelik Eleştiriler ve Savunmalar	759
b. İHAM Örneği: “Uygar Uluslar Tarafından Tanınmış Hukukun Genel İlkeleri”	761
(1) Kavramın Anlamı	762
(2) Kuralın İstisnâî Niteliğine İlişkin Tartışma	765
<i>B. AYM Kararlarında Suç ve Cezaların Aleyhe Geriye Yürümezliği</i>	769
1. AYM’nin Suç ve Ceza Kavramlarına Verdiği Anlam	769
a. Suç Kavramının Anayasa’daki Anlamı	770
(1) Ceza Hukuku Alanında Düzenlenme Kriteri	772
(2) Herkese Uygulanma Kriterleri	774
(3) Yaptırımın Ağırlığı Kriteri	777
b. Ceza Kavramının Anayasa’daki Anlamı	779
2. Anayasa Mahkemesi Kararlarında Suç ve Cezaların Geriye Yürümezliği Kuralının Uygulanması	785
3. Ceza Usulünde Geriye Yürümezlik Kuralı ve Zamanaşımı	787
4. Suç ve Cezalara İlişkin Geriye Yürüyen İçtihat Değişikliği	794
5. AYM Kararlarında Suç ve Cezaların Geriye Yürümezliği Kuralının İstisnaları	796
a. Uygar Uluslar Tarafından Tanınmış Hukukun Genel İlkeleri	796
b. AYM Kararlarında Radbruch Formülü’nün ve Diğer Yorumların Yeri	797
SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRMELER	803
KAVRAM DİZİNİ	818
KAYNAKÇA	826